

Tredje roten, tomt 69

Kvarteret Bokhållaren

Åttonde roten 1637–57

Kyrkogatans norra sida mellan Östra Hamnen och Korsgatan

Tredje roten 1657–70

Jürgen Skotte, Jöran Uggleby (se 3.63 rote 9)

1637–38, 1639, 1642, 1644–45, 1649–50: 2 mtl, 1639, 1641, 1647, 1648: 1 mtl, 1643, 1646 3 mtl

Rotemästare Olof Larsson Böker

1652–55 2 mantal 1656: 3.4, 1657: 1.18 (III), 1657h: 1.18, 1658: 8, 1659–63: 3, 1666, 1669, 1681

M1676: 1 tomt, Gustavi tomtöreslängder 1670–81. Se också 4.24.

Olof Larsson Böker bodde 1652–55 i åttonde roten i en gård, som han köpt av *Jacob van der Hagen* och för vilken han hade betalat 100 rdr. Den 22.11.1652 betalade han 3 rdr i huseköpspenning.

Namnet Böker kan från början ha varit en ren yrkesbeteckning, I varje fall fanns det en tunnbindaren Olof Larsson som den 14.6.1666 fick stå till svars för att han fördristat sig att sälja mindre tunnor än det på allmän rådstuga nyligen publicerade kungliga plakatet föreskrev. Hans gillesbroder *Ambjörn Böcker* hade vittnat om att Olof Larsson hade packat salt för en Karlstadsbo i dylika för små tunnor. Stadsskulden och *Ambjörn böcker* skickades att mäta tunnorna, som redan hade lastats på en båt. I den händelse tunnorna var för små skulle de ”det inpackade saltet uthur dem störta och tunnorna alldeles sönderslå”. Olof Larsson remitterades ”odömd för vanmåt” tills vidare men fick den 18 juni böta 5 d smt för att tunnorna verkligen hade varit för små.

En bror till Olof Larsson Böker – *Sven Larsson Böker* – bodde på Kungsgatans norra sida mellan Korsgatan och Östra Hamnen.

Olof Larsson Böker var verksam som partsredare. Den 13 och 21.1.1679 berättade pres. Mackli-er, att en man från Ronneby *Wilhelm Schlyter* hade överlämnat en Kungl. Maj:ts dom daterad Lillö utanför Kristianstad ang. refusion från några av denna stads invånare av något gods, som deras kapare hitfört till Göteborg tillsammans med farkosten *Engeln Raphael*. En av kaparredarna var *Per Torstensson*, som tillsades att tillse att vederparten i enlighet med Kungl. Maj:ts dom förnöjdes. *Handelsmännen Olof Tollesson, Lars Joensson, Jöns Nilsson* och *Bengt Arfwedsson* beordrades av justitiepresidenten att värdera det gods, som bevisligen hade funnits i farkosten, för att ge Johan Månsson i Ronneby refusion. Den 27.6.1679 presenterade *skepparen Arian Ariansson* en förteckning och räkning på det ifrågavarande godset. Redarna Peder Torstensson, Olof Böker, Jöns Börgesson och deras intressenter ville göra gällande, ”att skutan varit till Köpenhamn uppbragt och sedan skulle gå till Norge. Johan Månsson utlät sig, att så framt det honom kan bevisas, vill han vara en skälm och mista hela sin pretention”.

Långt efter Olof Larsson Bökers död fick hans son *handelsmannen Lars Olufsson Böker* svara för sin avlidne faders av dessa händelser föranledda skulder till *handelsmannen i Ronneby Johan*

Månsson Rönnow. Magistraten betygade för hovrätten i ett brev den 31.3.1691 (Ba:7), att ”största delen av kaparintressenterna (i Flygande Vinthunden), som härom bästa kundskapen haft är genom döden avgångne och deras hustrur och barn eller successores mächta ringa eller als ingen kundskap ther om hafwa”.

På allvar togs saken upp igen den 9.3.1693, då Johan Månsson Rönnow här i rätten vände sig mot samtliga redare i kaparen Flygande Vinthunden, som sommaren 1678 hade uppbringat hans från Norge kommande skuta Engeln Raphael. Dessa hade varit ganska många:

Länsman Lars Jonsson på Brännö 1/4

Kapten Erik ”von der Li”(representerad av sin *hustru Bengta* år 1693) 1/32

Skeppsbyggmästare Jacob Jacobsson Prunck 1/16

Bagaren Sven Jonsson Printz 1/16

Avlidne kapten Matthis Börgesson Moor 1/16

Handelsmannen Jöns Börgesson 1/16

Claes Jacobsson Prunck (representerad av sin efterträdare i äktenskapet *Simon Simonsson Schultz*)

Skepparen Cornelius Johansson 1/32

Pehr Torstensson 1/16

Johan von Sollen (representerad av *Margareta von Sollen*) 1/32

Sekreterare Johan Thelin 1/32

Borgare Hans Calmes, som för många år sedan hade varit Johan Månssons fullmäktige och kommissionsinnehavare hade varit svåränträffbar, varför handlingarna icke hade igenfunnits ”till att giva upplysning i en så mörk, gammal och intrigat handel”.

Handelsmannen Lars Olofsson Böker erbjöd sig att till Johan Månsson återlämna, vad Olof Larsson Böker hade erhållit av godset, vilket skulle uppgå till 121 rdr 9 öre. Men däremot ville han inte ta ansvar för den exekution, som 1688 hade sökts mot Johan Månsson i Karlskrona. När den företogs hade hans fader för länge sedan dragit sig ur spelet och ”till denna exekution varken med råd, dåd eller samtycke coopererat haver, utan lämnar det till den eller dem, som berörda exekution drivit och det exequerade godset njutit hava”.

Den 14 samma månad berättas det, att lagmannen Alexander Cocks svärfader sal kammarrådet Isac Cronström hade arresterat Johan Månsson Rönnows fordringar hos redarna till Flygande Vinthunden. Men Johan Månssons bror avlidne *prosten i Halmstad Casten Månsson Rönnow* hade inlöst den obligation, som kammarrådet hade av Johan Månsson, varför arresten var orättfärdig.

Man missar en del av poängen i denna historia, om man inte känner bakgrunden till den kungliga nåd, som vederfors Johan Månsson Rönnow, när den laga dom, som redarna till kaparen Flygande Vinthunden hade erhållit, upphävdes av Kungl. Maj:t. Under svensk-danska kriget hade kung Karl XI en tid legat sjuk i prästgården i Åhus, där Johan Månssons bror Casten Månsson då var kyrkoherde. En dag råkade kungen i stor fara, när han av en dansk strövtrupp eftersöktes i prästgården men räddades av kyrkoherdens rådighet att gömma kungen i skorstenen till en öppen spis. Till minne av denna händelse gjordes Åhus pastorat ärfeligt inom den Rönnowska släkten.

Kaparna hade ju varit i sin fulla rätt att uppbringa Engeln Raphael, eftersom Johan Månsson under krigstid hade handlat med fienden. Men deras åtgärder underkändes, eftersom de riktade sig mot den Rönnowska släkten, som åtnjöt kungens synnerliga gunst.

År 1682 flyttade Olof Larsson Böker från Kyrkogatsroten sedan han köpt två tomter med därpå stående hus av överste Wilhelm Jernsköld vid Stora hamnen mellan avlidne rådmän Dellinghuusens tomt å östra sidan och Lars Bratts å västra sidan. Uppbud av denna hans vid Kyrkogatan belägna hus och gård saknas. Enligt tomtöreslängden ägdes det 1696 av

mönsterskrivaren Olof Olofsson (stamfar till Borgström)

gift Gunilla Eriksdotter. Han var far till *assessor Olof Borgström*, till *Brita Olofsdotter* (död 18.11.1759), g. *sadelmakare Nikolaus Kraupner* (om dessa se 3.65), samt till Annika Olofsdotter gift med

tenngjutare Anders Winberg,

som redan 1710 bodde i gården hos svärföräldrarna. Han står 1715 som ägare till gården, som detta år hade byggnadsvärdet 400 d smt. Anders Winberg (var död 1738), som 5.5.1712 erhöll burskap som tenngjutaremästare och 1726 var ålderman, hade tidigare varit gift med handlanden Johan Eilings änka Brita Bollmer. I upphandlingslängden 1717 anges Anders Winberg ha hustrun Annika Olofsdotter (död 1723), gesällerna *Gilius Nest (Neff)* och *Jöns Boström* och läregossen *Lars Mellenberg*

I bouppteckningen efter Annika Olofsdotter Borgström den 16.9.1724 uppges gården på Kyrkogatan ha grannarna handlanden Sven Muus arvingar i väster och hattmakare Håkan Sahlberg i öster.

1714 gifte Anders Winberg om sig med Anna Torsson (bou 14.7.1749), som efter Winbergs död gifte om sig med båtåldersman Per Larsson Borgström (se 3.65 detta kvarter).

Sista året Anders Winberg (då kallad utfattig) står som ägare till gården var 1732: då hade han som hyresgäst *major Ståhlbergs fattiga änka*. Sedan övertogs gården av

Urmakare Joakim Brandt

1734 med *gesällen Axel Winge* (kvar 1741) och *läregossen Jonas Falck* och en piga *Kierstin Borgström*. *Handelsman Sandz* och *löjtnant Liungs fattiga änka* var inneboende 1733 liksom *kontrollören Abraham Almgren* 1733. Andre gesäll 1741 var *Jean Wagensoll*. Brandt var ägare 1745.

Notarie Anders Jacobssons änka ägde 1750.

Fortifikationskassör Carl Sylvander

Betalade 1753 (enligt Rgk 1158) vid staten

Saltmätare Jöran Nilsson Lundberg

var ägare 1755. Hos honom bodde 1759 *klockaren Jacob Grundell* och *Lector Gymnasii Gabriel Beijer*. Jöran Nilsson Lundberg sålde 3.3.1784 till

körsnären Sven Liedman,

som första gången uppbjöd gården den 13 dec. samma år. Den sades då ligga i stadens andra kvarter på Kyrkogatan mellan handlanden Sven Friedrich Svenssons hus å västra och Rector

Scholae Magister Carl Gustaf Lange i öster. Han var också ägare av 3.68 1790 och av denna tomt ännu 1802.

3.67–69 ägdes 1807 av skräddaren Samuel Fiedlers änka.